

**Masteropleiding Fiscaal Recht
Nyenrode Business Universiteit**

© 2024 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2216

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	5
Introductie	7
Procedure	7
Panel	8
Informatie over de opleiding	9
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	10
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	10
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	10
Standaard 2. Programma; oriëntatie	12
Standaard 3. Programma; inhoud	13
Standaard 4. Programma; leeromgeving	14
Standaard 5. Instroom	16
Standaard 6. Personeel	17
Standaard 7. Voorzieningen	18
Standaard 8. Begeleiding	18
Standaard 9. Kwaliteitszorg	19
Standaard 10. Toetsing	21
Standaard 11. Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel	23
Ontwikkelpunten	24
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	25
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	26
Bijlage 3. Bezoekprogramma	27
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	28

Samenvatting

Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Fiscaal Recht van Nyenrode Business Universiteit bereidt studenten voor op een rol als fiscaal jurist bij grote bedrijven, het mkb of de overheid. Het profiel van de opleiding is helder geformuleerd aan de hand van de drie kernwaarden van Nyenrode (leiderschap, ondernemerschap en rentmeesterschap). De opleiding onderscheidt zich volgens het panel met een nadruk op *tax assurance* en een sterke aansluiting bij de praktijk, die door studenten als één van de belangrijkste pluspunten van de opleiding wordt genoemd. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn op academisch masterniveau geformuleerd, en sluiten aan bij de lidmaatschapseisen voor beroepsverenigingen voor fiscaal juristen en belastingadviseurs. Verdere aansluiting bij de beroepspraktijk en het academisch veld is vormgegeven via directe relaties van docenten en studenten, en via een Raad van Advies met leden uit de academische wereld en de beroepspraktijk die de opleiding regelmatig adviseert.

Programma

De opleiding MFR besteedt op een passende wijze aandacht aan onderzoeks- en beroepsvaardigheden. Het panel is positief over de versterking van het academische vaardighedenonderwijs die de opleiding de afgelopen jaren heeft doorgevoerd, en is van oordeel dat dit stevig in het curriculum is verankerd. Het verwerven van beroepsvaardigheden is een sterk punt van de opleiding. Het panel waardeert dat dit niet louter vaardigheden zoals communiceren en adviseren omvat, maar ook persoonlijke ontwikkeling, leiderschap en beroepsethiek. Het adviseert, gezien de grote ambities, te evalueren of de huidige tijdsreservering in het curriculum hiervoor toereikend is.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn volgens het panel vertaald in een coherent curriculum, waarbij kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling op een heldere en herkenbare manier zijn verweven. Het curriculum bevat alle noodzakelijke elementen om te voldoen aan de lidmaatschapseisen van relevante beroepsverenigingen.

De opleiding hanteert interactieve werkvormen waarbij discussies en het uitwisselen van ervaring centraal staan. Het kent geen keuzevakken, maar biedt studenten de mogelijkheid om via opdrachten en cases een eigen invulling aan de opleiding te geven. De vormgeving van de opleiding is erop gericht studenten te helpen de opleiding te combineren met een baan en hun gezinssituatie. De opleiding is studeerbaar; studievertraging treedt vooral op in combinatie met externe factoren in het individuele scriptietraject aan het einde van de opleiding. De opleiding wil dit verbeteren door het schrijven van het onderzoeksvoorstel te integreren in een vak, en scriptiegroepen in te richten waarin studenten samen kunnen optrekken. Het panel juicht deze verbeteringen toe. Daarnaast adviseert het de individuele studiebegeleiding te intensiveren en te uniformeren, en een standaard werkwijze voor scriptiebegeleiders op te stellen aan de hand waarvan ze het begeleidingstraject kunnen vormgeven.

Instroom

De instroomeisen van de MFR passen in de ogen van het panel bij de inhoud, oriëntatie en het niveau van de opleiding. De premaster, die naar aanleiding van de vorige visitatie versterkt is, zorgt ervoor dat alle studenten op voldoende niveau aan de masteropleiding kunnen beginnen.

Onderwijsgevend personeel

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over voldoende gekwalificeerd personeel. Het docententeam heeft een passende mix van docenten met een academische achtergrond en die met een achtergrond in de beroepspraktijk. Studenten waarderen hun docenten vanwege hun bereikbaarheid, expertise en affiniteit

met de praktijk. De opleiding heeft voldoende aandacht voor docentprofessionalisering, en voert de verplichting tot professionalisering op een consequente manier door in de opleiding.

Faciliteiten en begeleiding

De opleiding MFR heeft naar het oordeel van het panel passende en voldoende voorzieningen voor de realisatie van het programma.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoende begeleiding biedt aan studenten, een passende informatievoorziening heeft ingericht en voldoende aandacht en ondersteuning heeft voor studenten met een functiebeperking. De opleiding kent door haar kleinschalige karakter een cultuur van laagdrempelige informele begeleiding. Het panel adviseert de opleiding om daarnaast meer aandacht te besteden aan informatievoorziening over formele begeleidingsstructuren, zodat alle studenten hun weg hier naartoe weten te vinden.

Kwaliteitszorg

De opleiding MFR heeft een sterk systeem van kwaliteitszorg dat voorziet in evaluatie op drie niveaus (vakken, semester en opleiding), en daarbij via formele en informele kanalen feedback van interne en externe stakeholders van de opleiding meeneemt. De opleidingscommissie functioneert goed, maar heeft een vrij beperkte rol in vergelijking met andere opleidingen. Het panel adviseert deze commissie sterker te positioneren, bijvoorbeeld door de vergaderfrequentie te verhogen en de commissie een grotere rol in de vakevaluaties te geven.

Toetsing

Het systeem van toetsing van de opleiding is volgens het panel goed ingericht, met gevarieerde toetsvormen en een toetsbeleid dat bijdraagt aan een valide, betrouwbare en transparante toetsing. De examencommissie vervult haar taken adequaat, en houdt zicht op de kwaliteit van toetsing via onder andere door de toetscommissie georganiseerde peer reviews en kalibratiesessies. Het panel is positief over het zorgvuldig ingerichte scriptiebeoordelingsproces en het inzichtelijke beoordelingsformulier dat beoordelaars helpt een passend oordeel op de scriptie te geven. Het panel adviseert gezien de variatie in omvang van de narratieve feedback op de beoordelingsformulieren om beoordelaars richtlijnen mee te geven over de omvang van de geschreven feedback, zodat de oordelen in alle gevallen even uitgebreid onderbouwd worden.

Gerealiseerde leerresultaten

De eindwerken laten volgens het panel zien dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten van de opleiding realiseren. De aandacht voor academische vaardigheden in de opleiding was in de eindwerken duidelijk zichtbaar. Afgestudeerden zijn in staat op voldoende niveau te functioneren als fiscaal jurist, en komen regelmatig in aanmerking voor een hogere positie op basis van hun opleiding.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleiding als volgt:

Masteropleiding Fiscaal Recht

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2. Programma; oriëntatie	voldoet
Standaard 3. Programma; inhoud	voldoet
Standaard 4. Programma; leeromgeving	voldoet
Standaard 5. Instroom	voldoet

Standaard 6. Personeel	voldoet
Standaard 7. Voorzieningen	voldoet
Standaard 8. Begeleiding	voldoet
Standaard 9. Kwaliteitszorg	voldoet
Standaard 10. Toetsing	voldoet
Standaard 11. Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief
Em. prof. mr. Tineke Cleiren, voorzitter	Peter Hildering MSc., secretaris
Datum: 22 april 2024	

Introductie

Procedure

Visitatie

De masteropleiding Fiscaal Recht van de Nyenrode Business Universiteit werd op 30 en 31 januari 2024 beoordeeld door een onafhankelijk peer review panel in het kader van de visitatiegroep Rechtsgeleerdheid I. Dit cluster bestond uit 33 opleidingen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode Business Universiteit, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam. De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. september 2018).

In opdracht van het cluster Rechtsgeleerdheid I verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Fiona Schouten trad op als coördinator en secretaris. Ook Irene Conradie, Peter Hildering, Mariette Huisjes en Jessica van Rossum waren secretaris binnen het cluster. Zij zijn door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Vorbereiding

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden en met de consistentie binnen het cluster. De NVAO stemde op 2 januari 2024 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

De contactpersonen van de instelling stelden voor het visitatiebezoek een bezoekprogramma op in overleg met de coördinator (zie bijlage 3). De opleiding selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de opleiding dat het ontwikkelgesprek zou worden vormgegeven als onderdeel van het bezoek. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

In de aanloop naar de visitatie stuurde de opleiding een lijst van afgestudeerden over de periode september 2019 tot en met oktober 2023 naar de coördinator. Uit deze lijst selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de secretaris 15 eindwerken van de opleiding. Daarbij hielden zij rekening met de spreiding van de eindcijfers en de beoordelaars. Voorafgaand aan het bezoek stelde de opleiding de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zond de opleiding het panel haar zelfevaluatie rapport en aanvullende stukken toe (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van visitaties en rapportage.

Bezoek

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie bijlage 3). Ook bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt. Het panel beëindigde de visitatie met

een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat intern voor binnen Academion voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de opleiding met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar Nyenrode Business Universiteit.

Panel

Bij de clustervisitatie Rechtsgeleerdheid zijn de volgende panelleden betrokken:

- Em. prof. mr. C.P.M. (Tineke) Cleiren, emeritus hoogleraar straf- en strafprocesrecht aan de Universiteit Leiden (voorzitter);
- Prof. dr. E. (Elisabeth) Alofs, hoofddocent in het Familie- en familiaalvermogensrecht aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Prof. dr. J.N. (Jan) Bouwman, hoogleraar Belastingrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. mr. dr. L.H.J. (Maurice) Adams, hoogleraar Encyclopedie van het recht aan Tilburg University;
- Prof. dr. M.M.T.A. (Marcel) Brus, hoogleraar Internationaal Publiekrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Em. prof. dr. H.E.G.S. (Hildegard) Schneider, emeritus hoogleraar European Law aan Maastricht University;
- Prof. mr. dr. S.E. (Steven) Bartels, hoogleraar Burgerlijk recht aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. R.A. (Ramses) Wessel, hoogleraar Europees Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. I.J.J. (Irene) Burgers, hoogleraar Internationaal en Europees Belastingrecht, en Economics of Taxation aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. mr. T. (Ton) Liefwaard, hoogleraar Kinderrechten (UNICEF-leerstoel) aan de Universiteit Leiden;
- N. (Noor) Kikken BSc., bachelorstudent Fiscaal Recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (student-lid);
- D. (David) de Wit, bachelorstudent Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam (student-lid);
- T. (Tuncay) Yazar, masterstudent Staats- en Bestuursrecht, en Arbeidsrecht, aan de Universiteit van Amsterdam (student-lid);
- Prof. mr. dr. W.D. (Wilbert) Kolkman, hoogleraar Algemene Rechtswetenschap en familievermogensrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen (referent);
- Mr. dr. I.M. (Martje) Boekema, universitair docent in Staats- en Bestuursrecht en Rechtstheorie aan de Universiteit Utrecht (referent);
- Mr. dr. J.M. (Jens) Iverson, universitair docent in het internationaal recht aan de Universiteit Leiden (referent);
- Prof. mr. dr. A.M. (Aline) Klingenberg, hoogleraar Onderwijsinnovatie, datadelen en communicatierecht aan de Rijksuniversiteit Groningen (referent);
- Mr. dr. W.G.M. (Willem) Plessen, universitair hoofddocent (emeritus) in Arbeidsrecht aan de Tilburg University (referent);

- Mr. M.F. (Melita) van der Mersch, partner en advocaat in het Gezondheidsrecht bij Velink & De Die advocaten (referent);
- Dr. S.F.W. (Steffie) van den Bosch LL.M. MSc., universitair docent in het privaatrecht, zaken- en arbeidsrecht aan de Tilburg University (referent);
- Mr. dr. E.G.D. (Emanuel) van Dongen LL.M., universitair hoofddocent in het privaatrecht aan de Universiteit Utrecht (referent);
- Prof. dr. S.A.C.M. (Saskia) Lavrijssen, hoogleraar Economic Regulation and Market Governance of Network Industries aan Tilburg University (referent);
- Prof. mr. dr. A.C. (Aart) Hendriks, hoogleraar Gezondheidsrecht aan de Universiteit Leiden (referent);
- Em. prof. mr. D.F.M.M. (Niek) Zaman, emeritus hoogleraar Notarieel Ondernemingsrecht aan de Universiteit Leiden en adviseur bij Loyens & Loeff N.V. (referent);
- Mr. dr. S.N. (Simone) de Valk, universitair docent in Arbeidsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen (referent);
- Mr. dr. M.D.J. (Matthijs) van der Wulp, universitair docent in Fiscaal recht en Fiscale Economie aan Tilburg University (referent);
- Mr. dr. W. (Walter) Dijkshoorn, seniorjurist bij de Directie Bestuursrechtspraak van de Raad van State (referent).

Het panel dat de masteropleiding aan de Nyenrode Business Universiteit beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. mr. C.P.M. (Tineke) Cleiren, emeritus hoogleraar straf- en strafprocesrecht bij het Instituut voor Strafrecht & Criminologie van de Universiteit Leiden [voorzitter];
- Prof. mr. dr. L.H.J. (Maurice) Adams, hoogleraar Encyclopedie van het recht aan Tilburg University;
- Prof. dr. E. (Elisabeth) Alofs, hoofddocent in het Familie- en familiaalvermogensrecht aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Prof. dr. J.N. (Jan) Bouwman, hoogleraar Belastingrecht aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. I.J.J. (Irene) Burgers, hoogleraar Internationaal en Europees Belastingrecht aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid en hoogleraar Economics of Taxation aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen;
- D. (David) de Wit, bachelorstudent Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam [student-lid].

Informatie over de opleiding

Naam van de instelling:	Nyenrode Business Universiteit
Status van de instelling:	Niet bekostigde, aangewezen universiteit
Resultaat instellingstoets:	Geen instellingstoets
Naam van de opleiding:	Fiscaal Recht
CROHO-nummer:	60687
Niveau van de opleiding:	Master
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	70 EC
Locatie:	Breukelen
Variant(en):	Deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	1 november 2024

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

De documentatie omvatte een overzicht van hoe de aanbevelingen die het vorige accreditatiepanel heeft gedaan bij het visitatiebezoek in 2018 zijn opgevolgd. Dit betrof onder andere het versterken van het academisch gehalte van de opleiding en het vaardighedenonderwijs, alsmede het versterken van het interne docententeam. Het panel concludeert dat de aanbevelingen serieus zijn genomen en opgevolgd door de opleiding. Het panel is tevreden met de maatregelen die zijn genomen ter verbetering en ziet dat deze hebben bijgedragen aan de verbetering van de kwaliteit van de opleiding. Het panel was met name positief over het versterken van het academisch karakter van de opleiding via de premaster en het methodologieonderwijs, en de grotere aandacht voor docentprofessionalisering. Onder de betreffende standaarden worden deze punten verder besproken.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Missie en profiel

De Masteropleiding Fiscaal Recht (MFR) wordt aangeboden door het cluster Accountancy, Controlling & Tax (ACT) van Nyenrode Business Universiteit (NBU). De opleiding heeft als doel studenten op te leiden tot academisch gevormde fiscaal juristen met onderzoekmatige en vakinhoudelijke kennis en vaardigheden. Studenten leren om vraagstukken binnen het fiscale domein te beantwoorden, afgestemd op de behoeften van de maatschappij en gericht op ondernemingen. De nadruk ligt hierbij op het Nederlandse bedrijfsleven en belastingstelsel, met elementen uit het internationaal en Europees belastingrecht waar dit relevant is voor Nederlandse ondernemingen.

De opleiding ziet de fiscaal jurist als de persoon die binnen bedrijven of bij de overheid inzicht kan geven in hoe bedrijven kunnen voldoen aan de regels van het fiscaal recht. Om dit te bereiken richt de opleiding zich op drie pijlers: fiscaal recht, *tax assurance* en persoonlijke ontwikkeling van studenten. Studenten verwerven specialistische kennis van, kunde omtrent en inzicht in het gebied van fiscaal recht en *tax assurance*, en dit in zowel onderzoek als de beroepspraktijk. Zij ontwikkelen daarbij competenties om op een constructieve en ethische manier invulling te geven aan fiscale advisering en rechtswetenschappelijk onderzoek. Daarmee sluit de opleiding aan bij de missie en onderwijsvisie van NBU om verantwoordelijke leiders voor de maatschappij op te leiden. De kernwaarden die de opleiding hierbij formuleert zijn leiderschap (nemen van verantwoordelijkheid), ondernemerschap (open staan voor kansen en die benutten) en rentmeesterschap (belangen zodanig afwegen dat de lange termijn en continuïteit van de organisatie centraal staat).

MFR is een deeltijdopleiding die studenten in de regel met een baan combineren. Deze combinatie van werken en studeren is in de hele opleiding verweven. Studenten kunnen geleerde inzichten direct in de praktijk toe passen, en vraagstukken uit de praktijk in de opleiding inbrengen. Hiervoor is in de meeste vakken expliciet ruimte gecreëerd. De meeste docenten van de opleiding zijn naast hun academische positie zelf ook in de fiscale praktijk werkzaam, en kunnen daarmee een rechtstreekse koppeling leggen met het bedrijfsleven.

Het panel heeft het profiel van de opleiding bestudeerd, en hierover gesproken met verschillende groepen van opleidingsvertegenwoordigers tijdens de visitatie. Het concludeert dat het profiel helder is vormgegeven via de drie kernwaarden van de NBU. Zowel studenten als docenten herkenden zich in de kernwaarden en vonden deze duidelijk zichtbaar in de opleiding. Volgens het panel onderscheidt de opleiding zich in zijn profiel met een nadruk op *tax assurance* en een sterke aansluiting bij de praktijk. De opleiding leidt daarnaast breed op voor fiscaal juristen bij grote bedrijven, mkb en overheden. Studenten waarderen met name de aansluiting bij de praktijk, en zijn erg positief over de mogelijkheid om met zowel docenten als met vakgenoten in vaak dezelfde leeftijds- en carrièrefase kennis en ervaring uit te wisselen tijdens de opleiding.

Beoogde leerresultaten

De MFR heeft haar doelen samengevat in tien beoogde leerresultaten die studenten aan het eind van de opleiding moeten hebben gerealiseerd (zie bijlage 1). Deze beoogde leerresultaten omvatten zowel kennis en inzicht in het fiscaal recht, als academische en professionele vaardigheden en attitudes die afgestudeerden nodig hebben in de praktijk. In een overzicht dat de opleiding aan het panel heeft verstrekt zijn deze beoogde leerresultaten gekoppeld aan de Dublin-descriptoren voor masteropleidingen, om hiermee het masterniveau en de academische oriëntatie aan te tonen. Het panel heeft de beoogde leerresultaten en het overzicht bestudeerd, en stelt vast dat hierin de academische oriëntatie en het masterniveau van de opleiding duidelijk zichtbaar zijn.

De beoogde leerresultaten zijn afgestemd op de lidmaatschapsvereisten van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en het Register Belastingadviseurs (RB). Na succesvol afronden van de opleiding kunnen studenten kandidaat-lid worden van beide beroepsorganisaties. Verdere afstemming van de beoogde leerresultaten met het academisch veld en de beroepspraktijk vindt plaats via de Raad van Advies, die bestaat uit leden van zowel Nederlandse universiteiten als diverse organisaties met een relatie met de beroepspraktijk. Deze Raad komt op regelmatige basis bij elkaar en adviseert de opleiding over de aansluiting van de beoogde leerresultaten en het curriculum bij actuele ontwikkelingen.

Het panel is positief over de doorlopende aandacht die de opleiding besteedt aan de aansluiting bij de beroepspraktijk. Naast de directe aansluiting die de meeste docenten (en studenten) hebben met organisaties in de praktijk vindt het panel de Raad van Advies een passende manier om het beroepenveld bij de opleiding te betrekken. Verder stelt het panel vast dat de aansluiting van de beoogde leerresultaten bij de beroepsvereisten voor fiscaal juristen en belastingadviseurs op een passende manier is vormgegeven.

Overwegingen

De masteropleiding Fiscaal Recht van Nyenrode Business Universiteit bereidt studenten voor op een rol als fiscaal jurist bij grote bedrijven, het mkb of de overheid. Het profiel van de opleiding is helder geformuleerd aan de hand van de drie kernwaarden van Nyenrode (leiderschap, ondernemerschap en rentmeesterschap). De opleiding onderscheidt zich volgens het panel met een nadruk op *tax assurance* en een sterke aansluiting bij de praktijk, die door studenten als één van de belangrijkste pluspunten van de opleiding wordt genoemd. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn op academisch masterniveau geformuleerd, en sluiten aan bij de lidmaatschapseisen voor beroepsverenigingen voor fiscaal juristen en belastingadviseurs. Verdere aansluiting bij de beroepspraktijk en het academisch veld is vormgegeven via directe relaties van docenten en studenten, en via een Raad van Advies met leden uit de academische wereld en de beroepspraktijk die de opleiding regelmatig adviseert.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Programma; oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Bevindingen

De opleiding MFR is gekoppeld aan het onderzoeksprogramma van de NBU op het gebied van Ondernemend Nederland. Hierin onderzoekt de universiteit de fiscale behandeling van bedrijven en de relatie met de aandeelhouders. Dit heeft vaak de vorm van juridisch-dogmatisch onderzoek: het beschrijven, systematiseren, analyseren, bekritisieren en ontwikkelen van het geldende recht, gericht op het vinden van een oplossing voor vraagstukken in de rechtspraktijk. De vakken in het curriculum sluiten aan bij deelthema's van dit onderzoeksprogramma. Voor elk vak is academische literatuur voorgeschreven die in de colleges aan de orde komt.

Specifieke academische vaardigheden zoals methodologie, academisch schrijven en ethische reflectie komen terug binnen verschillende vakken. De afgelopen jaren heeft de opleiding gewerkt aan de verdere 'academisering' van de MFR. Dit heeft ze onder andere gedaan om de suggestie van het vorige visitatiepanel te adresseren om rechtswetenschappelijk onderzoek sterker in het curriculum te verankeren. Het sluitstuk hiervan is het aangepaste curriculum dat per 2023-2024 is ingevoerd. Hierin is het vak Juridische Methodologie uitgebreid en zijn extra schrijfopdrachten binnen de vakken toegevoegd. Het academische vaardighedenonderwijs culmineert in de masterscriptie, waarin studenten een rechtswetenschappelijk onderzoek voeren, op basis hiervan een rapport schrijven en dit presenteren en verdedigen.

In de vakken komen niet louter kennis en inzicht, maar ook beroepsvaardigheden aan bod. Studenten leren bijvoorbeeld samenwerken en presenteren, en versterken hun mondelinge en schriftelijke vaardigheden in opdrachten en projecten binnen de vakken. Opdrachten en cases hebben in de regel een sterke relatie met de beroepspraktijk, en kunnen vaak door studenten zelf ingebracht worden. Dit zorgt ervoor dat studenten de kennis en vaardigheden kunnen verwerven die voor hun specifieke beroepssituatie van belang zijn. In het vernieuwde curriculum heeft de opleiding extra aandacht voor beroepsethiek. In het nieuwe vak Fiscaal Leiderschap leren studenten reflecteren op ethische dilemma's uit de eigen fiscale praktijk. Ook is het vak Tax Theory omgevormd tot het vak Tax Theory & Ethiek, waarbij studenten reflecteren over ethische implicaties van fiscale theorieën.

Het panel heeft de aandacht voor onderzoeks- en beroepsvaardigheden in de opleiding bekeken. Het waardeert de academisering die de opleiding de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Bouwend op de premaster die de meeste studenten volgen (zie standaard 5), biedt het curriculum voldoende ruimte om academische vaardigheden te verwerven, zoals het uitvoeren van onderzoek en het schriftelijk en mondeling rapporteren hierover. De in de vakken voorgeschreven literatuur is academisch van aard, en biedt studenten inzicht in de onderzoeksmethodologie die in het vakgebied zowel nationaal als internationaal gebruikt wordt. Het panel complimenteert de opleiding met deze ontwikkeling en is van oordeel dat de opleiding hiermee op een passende manier aan de aanbevelingen van het vorige panel heeft voldaan.

De aandacht voor beroepsvaardigheden vindt het panel een sterk punt van de opleiding MFR. Het panel merkt op dat deze gekoppeld zijn aan de drie kernwaarden van NBU, waarbij met name leiderschap nadrukkelijk aanwezig is in de opleiding. Studenten leren in het nieuwe vak Fiscaal Leiderschap te reflecteren op hun eigen functioneren en ontwikkeling als persoon. Het panel waardeert dat ethiek daarin een belangrijke rol speelt. Ook in het vak Tax Theory & Ethiek, dat voor een groot deel op beroepsvaardigheden is gericht, komen ethische dilemma's duidelijk aan de orde. Het viel het panel op dat

de ambitie van het vak Fiscaal Leiderschap groot is in verhouding tot de 2 EC die eraan toegekend is. Het adviseert de opleiding na afloop van het collegejaar te evalueren of de ambitie binnen dit aantal EC gerealiseerd kon worden, of dat aanpassing nodig is. De opleiding zou bijvoorbeeld kunnen overwegen de ambities voor dit vak te vertalen in een leerlijn leiderschap en ethiek, zodat beroepsvaardigheden en ethische kwesties gedurende de gehele looptijd van de master geïntegreerd aandacht krijgen.

Overwegingen

De opleiding MFR besteedt op een passende wijze aandacht aan onderzoeks- en beroepsvaardigheden. Het panel is positief over de versterking van het academische vaardighedenonderwijs die de opleiding de afgelopen jaren heeft doorgevoerd, en is van oordeel dat dit stevig in het curriculum is verankerd. Het verwerven van beroepsvaardigheden is een sterk punt van de opleiding. Het panel waardeert dat dit niet louter vaardigheden zoals communiceren en adviseren omvat, maar ook persoonlijke ontwikkeling, leiderschap en beroepsethiek. Het adviseert, gezien de grote ambities, te evalueren of de huidige tijdsreservering in het curriculum hiervoor toereikend is.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Programma; inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Het curriculum van de MFR bestaat uit 70 EC verspreid over 2,5 jaar. De eerste twee jaar volgen studenten 57 EC aan vakken waarin theorie wordt behandeld en vaardigheden getraind. Deze vakken behandelen zowel fiscale basiskennis en vaardigheden als verdieping en verbreding. Door de vakken heen loopt een traject van persoonlijke ontwikkeling, waarbij studenten binnen verschillende vakken reflecteren op hun eigen positie en rol als professional. In aanloop naar de masterscriptie schrijven studenten in het vak Juridische Methodologie hun scriptievoorstel. In het laatste half jaar schrijven studenten hun masterscriptie (13 EC), waarin de kennis, inzichten, vaardigheden en aspecten gerelateerd aan de professionele attitude die studenten in de opleiding hebben opgedaan geïntegreerd worden.

Om de coherentie tussen de vakken te bevorderen, overleggen de vakcoördinatoren regelmatig met de academisch verantwoordelijke en opleidingsdirecteur over de afstemming van de leerdoelen van hun vak met de beoogde leerresultaten van de opleiding. Het openingscollege van de opleiding als geheel en dat van de individuele vakken begint steeds met een behandeling van de plaatsbepaling van het vak in het volledige curriculum, en de samenhang met andere vakken.

Het panel heeft het curriculum bestudeerd, en is van oordeel dat dit solide is vormgegeven. Kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling zijn op een heldere manier verweven, en de MFR heeft aandacht voor het inzichtelijk maken aan studenten hoe deze samenhang is vormgegeven. Op basis van een door de opleiding verstrekt overzicht waarin de beoogde leerresultaten zijn uitgezet ten opzichte van de vakken heeft het panel kunnen vaststellen dat de beoogde leerresultaten op een passende manier zijn vertaald in het curriculum. Het panel heeft daarbij ook vastgesteld dat het curriculum (voor de meeste studenten in combinatie met de premaster) voldoende vakken bevat om te voldoen aan de geldende lidmaatschapseisen van beroepsvereniging van fiscaal juristen: minstens 52 EC aan fiscale vakken, waarvan 30 EC op masterniveau, 9 EC privaatrechtelijke vakken en 9 EC economische vakken.

Overwegingen

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn volgens het panel vertaald in een coherent curriculum, waarbij kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling op een heldere en herkenbare manier zijn verweven. Het curriculum bevat alle noodzakelijke elementen om te voldoen aan de lidmaatschapseisen van relevante beroepsverenigingen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Programma; leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Onderwijsvormen

Door het kleinschalige karakter van de opleiding (25-35 studenten per cohort) kan de opleiding persoonlijk en interactief onderwijs aanbieden. Studenten participeren actief in discussies, waarbij ze onderling en met docenten ideeën en standpunten uitwisselen. Dat geldt niet alleen voor de werkcolleges, waarin studenten met vraagstukken en casussen werken, maar ook voor de hoorcolleges, waarin regelmatig discussies, presentaties van studenten en stellingen aan de orde komen.

De opleiding streeft binnen de vakken naar kruisbestuiving tussen theorie en praktijk. De colleges leggen een theoretische basis, waarna de toepassing van het belastingrecht wordt besproken aan de hand van praktijksituaties en actuele fiscale ontwikkelingen. Daarbij maakt de opleiding gebruik van het feit dat de meeste studenten de opleiding in combinatie met een baan volgen. Samen met de studenten identificeren de docenten tijdens de colleges dilemma's vanuit de (fiscale) praktijk, die ze analyseren in het licht van wetenschappelijke theorie en de maatschappelijke context. De docenten bieden daarbij niet de oplossing aan, maar begeleiden studenten in hun zoektocht vanuit theorieën en concepten naar mogelijke antwoorden. Hierdoor kunnen studenten hun persoonlijke kwaliteiten (leiderschap, ondernemerschap en rentmeesterschap) ontwikkelen in lijn met de kernwaarden in de onderwijsvisie van de NBU.

Het panel is positief over de gebruikte onderwijsvormen in de MFR. Het begreep van studenten en docenten dat zowel de hoorcolleges als de werkcolleges een interactief karakter hebben. De hoorcolleges leggen nadruk op discussie, en de werkcolleges op het werken aan cases en opdrachten. Studenten noemen het interactieve karakter en de onderlinge uitwisseling van ervaring en ideeën de belangrijkste kracht van de opleiding. Uit het interview met studenten en alumni bleek dat de ervaring hiervan tussen studenten wel verschilt. Sommigen zouden meer variatie in werkvormen waarderen om de discussie in de colleges te bevorderen, terwijl anderen tevreden waren over de huidige aanpak. Het panel doet de opleiding de suggestie om hierover verder met studenten in gesprek te gaan, en waar wenselijk docenten te ondersteunen bij het invoeren van meer gevarieerde werkvormen.

Het curriculum biedt geen keuzeruimte: het is voor alle studenten hetzelfde. Volgens het panel is dit passend bij de aard van de opleiding en de eisen aan het te behalen niveau: om aan alle eisen voor fiscaal juristen, waaronder belastingadviseurs, te kunnen voldoen is er geen ruimte voor flexibele elementen. Wel kunnen studenten in de opdrachten en de scriptie eigen onderwerpen inbrengen. Het panel vindt dit binnen de mogelijkheden van de opleiding een passende invulling van het studentgerichte karakter van het curriculum.

Studeerbaarheid

Colleges vinden plaats op een vaste dag in de week (dinsdagmiddag en -avond in het eerste jaar, en donderdagmiddag en -avond in het tweede jaar). Verschillende dagen voor het eerste en tweede jaar zijn recent ingevoerd. Hierdoor kunnen studenten, als zij dat willen, vakken van het eerste en tweede jaar tegelijkertijd volgen, zodat zij flexibeler keuzes kunnen maken om hun curriculum vorm te geven. Zo kunnen studenten bijvoorbeeld een vak herkansen zonder studieovertraging op te lopen.

Het grootste deel van de studenten rondt de eerste twee jaar van de opleiding nominaal af. De meeste studieovertraging treedt op in het laatste half jaar rond de scriptie. Uiteindelijk ligt de gemiddelde studieovertraging van studenten rond de 6 maanden, met een aantal uitschieters waarbij studenten meer dan 5 jaar over de opleiding doen of deze soms in het geheel niet afronden. Met de nieuwe vormgeving van het curriculum met aandacht voor methodologie en schrijfvaardigheid wil de opleiding studenten beter voorbereiden op het scriptietraject. Zo kunnen studenten al tijdens een methodologievak aan hun onderzoeksvoorstel schrijven, waardoor zij al een eind op weg zijn als het eigenlijke scriptietraject begint. Ook overweegt de opleiding het bieden van extra structuur en begeleiding tijdens het scriptietraject, bijvoorbeeld door een structuur van scriptiegroepen waarbij studenten binnen hetzelfde onderzoeksthema samen kunnen optrekken.

Het panel stelt op basis van de slagingspercentages en de feedback van studenten en alumni vast dat het curriculum studeerbaar is. Omdat studenten de opleiding meestal naast een baan volgen kan de combinatie van werk, opleiding en privéleven zwaar zijn. De opleiding houdt hier zo veel mogelijk rekening mee via de planning van de colleges en door ruimte te bieden voor maatwerk rond opdrachten en begeleiding. Het panel begreep van studenten dat het soms nog gebeurt dat deadlines en toetsen van verschillende vakken te dicht bij elkaar liggen. Uit verdere gesprekken leerde het panel dat de opleiding deze signalen van studenten vaak snel oppakt en probeert dit in de toekomst te voorkomen. Het moedigt de opleiding aan hiermee door te gaan.

Tijdens de visitatie heeft het panel met verschillende geledingen gesproken over de overtraging die optreedt tijdens het scriptietraject. Meerdere partijen, inclusief studenten en alumni zelf, deelden de observatie dat studenten het vaak lastig vinden het scriptietraject vorm te geven als de structuur van vakken, tentamens en het werken met medestudenten wegvalt. De dagelijkse bezigheden van werk en privé nemen dan weer de overhand, waarbij de studievoortgang in het gedrang komt. De opleiding herkent en erkent dit, maar is zoekend naar de balans tussen eigen verantwoordelijkheid van de student en de zorgplicht vanuit de opleiding. Het panel is van oordeel dat de opleiding er goed aan zou doen de begeleiding tijdens het scriptietraject te intensiveren. Het juicht de door de opleiding op dit punt genomen maatregelen toe, en denkt dat deze structuur zal helpen om studenten houvast te geven tijdens het schrijven van hun scriptie.

Daarnaast geeft het panel in overweging om de individuele begeleiding van studenten verder te structureren. Op basis van gesprekken met studenten en docenten stelde het panel vast dat de vorm en intensiteit van de begeleiding verschilt tussen individuele begeleiders. Sommige begeleiders hanteren proactief een vaste structuur met regelmatige voortgangsgesprekken, terwijl anderen het initiatief aan studenten laten en begeleiding op verzoek bieden. Het panel vindt dat dit meer geüniformeerd zou moeten worden met het oog op studievoortgang en gelijke behandeling van studenten. Het adviseert om richtlijnen en een standaard werkwijze op te stellen voor scriptiebegeleiders. Die zouden niet alleen de processtappen, omvang en vorm van de begeleiding moeten vastleggen, maar ook bijvoorbeeld de maximum omvang van de scriptie moeten benadrukken (zie standaard 11).

Overwegingen

De opleiding hanteert interactieve werkvormen waarbij discussies en het uitwisselen van ervaring centraal staan. Het kent geen keuzevakken, maar biedt studenten de mogelijkheid om via opdrachten en cases een eigen invulling aan de opleiding te geven. De vormgeving van de opleiding is erop gericht studenten te helpen de opleiding te combineren met een baan en hun gezinssituatie. De opleiding is studeerbaar; studievertraging treedt vooral op in combinatie met externe factoren in het individuele scriptietraject aan het einde van de opleiding. De opleiding wil dit verbeteren door het schrijven van het onderzoeksvoorstel te integreren in een vak, en scriptiegroepen in te richten waarin studenten samen kunnen optrekken. Het panel juicht deze verbeteringen toe. Daarnaast adviseert het de individuele studiebegeleiding te intensiveren en te uniformeren, en een standaard werkwijze voor scriptiebegeleiders op te stellen aan de hand waarvan ze het begeleidingstraject kunnen vormgeven.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 4 voldoet.

Standaard 5. Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

Studenten met een afgeronde wo-bachelor of hbo-bachelor kunnen in de MFR instromen na afronding van een premaster van 60 EC. Daarnaast kunnen studenten met een MBA van NBU, de interne opleiding belastingcontroleur van de Belastingdienst en het diploma Register Belastingadviseur instromen. In andere gevallen beslist het College van Bestuur op advies van de programmadirecteur over toelating. De studieadviseur voert met elke potentiële student een intakegesprek om de vooropleiding, voorkennis, motivatie en persoonlijke situatie te bespreken. Dit gesprek is bedoeld om studenten goed te kunnen informeren over wat er van hen verwacht wordt tijdens de opleiding, en om te bepalen welke deficiënties de student heeft.

De brede instroommogelijkheden hebben als gevolg dat een groot deel van de studenten deficiënties op het gebied van academische vaardigheden (studenten zonder wo-bachelor) en/of juridische en fiscale kennis, en vaardigheden (studenten met een niet-fiscaal-juridische vooropleiding) moeten wegwerken. De meeste studenten volgen daarom de premaster, eventueel met vrijstellingen op basis van de vooropleiding. De premaster bestaat uit een relatief grote selectie fiscaal-juridische vakken (54 EC) en een vak academische onderzoeksvaardigheden (6 EC).

Het panel concludeert dat de instroomeisen passend zijn bij de inhoud, oriëntatie en het niveau van de opleiding. De uitgebreide premaster vervult volgens het panel een cruciale rol in het garanderen dat studenten in de opleiding het vereiste niveau kunnen bereiken, rekening houdende met de ruime instroommogelijkheden. Op basis van de feedback van het vorige visitatiepanel is deze premaster versterkt, zodat zowel de academische vaardigheden als de basiskennis en -vaardigheden die nodig zijn om aan de beroepsvereisten voor fiscaal juristen en belastingadviseurs te voldoen, steviger verankerd zijn. Het panel waardeert deze inspanning en stelt vast dat ze het gewenste effect hebben gehad. Studenten vinden dat de premaster hen voldoende inhoudelijk en academisch toegerust heeft om de MFR te kunnen volgen. Het eindniveau van studenten bevestigt dat studenten inderdaad een voldoende inhoudelijk en academisch masterniveau weten te bereiken tijdens de opleiding.

Overwegingen

De instroomeisen van de MFR passen in de ogen van het panel bij de inhoud, oriëntatie en het niveau van de opleiding. De premaster, die naar aanleiding van de vorige visitatie versterkt is, zorgt ervoor dat alle studenten op voldoende niveau aan de masteropleiding kunnen beginnen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 5 voldoet.

Standaard 6. Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Bevindingen

Het docententeam van de MFR bestaat uit 39 docenten, waaronder 11 hoogleraren. 41% van de docenten is gepromoveerd, het overige deel van de docenten is voornamelijk uit de beroepspraktijk afkomstig. De meeste docenten hebben een deeltijdaanstelling. Veel docenten zijn als senior specialist werkzaam in het bedrijfsleven, bij advieskantoren, het Ministerie van Financiën of de Belastingdienst. Daardoor kunnen zij de theorie verbinden aan de actuele fiscale praktijk. Een ander deel van de docenten is naast hun rol bij NBU ook als hoogleraar aan een andere universiteit verbonden.

Voor elk vak is één docent als vakcoördinator verantwoordelijk voor de inrichting en de inhoud. Dit zijn op één uitzondering na docenten met een wetenschappelijke achtergrond om de academische inhoud van de vakken te borgen. Zo worden zes van de tien vakken gecoördineerd door één van de bij de opleiding betrokken hoogleraren. De academisch verantwoordelijke van de opleiding (zie standaard 9) stuurt de vakcoördinatoren aan, en zorgt ervoor dat de vakken op elkaar afgestemd blijven.

De opleiding heeft de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in docentprofessionalisering. De doelstelling daarbij is dat alle docenten in de opleiding per 2024 een (deel)certificaat Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) behaald hebben, of in de afrondende fase daarvan zijn. Nieuwe docenten in de opleiding moeten in hun eerste jaar het BKO-traject starten. In enkele gevallen heeft de opleiding afscheid genomen van docenten die niet aan deze BKO-verplichting konden of wilden voldoen. Om docenten verder te begeleiden heeft NBU een pool van docentcoaches beschikbaar, waar docenten terecht kunnen voor ondersteuning en begeleiding op het gebied van onderwijs.

Het panel is positief over het docententeam van NBU. Studenten waarderen hun docenten vanwege hun expertise en vaak sterke koppeling met de praktijk, en vanwege het laagdrempelige contact dat zij met hen hebben tijdens en buiten de colleges. Volgens het panel zijn er voldoende docenten beschikbaar voor de opleiding, en is er aandacht voor het samenstellen van een gebalanceerd docententeam met zowel docenten met een academische achtergrond als docenten uit de beroepspraktijk. De rol van academisch geschoold personeel is de afgelopen jaren versterkt in navolging van de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel: bij elk vak is tenminste één docent met een wetenschappelijke achtergrond betrokken. Het panel waardeert ook de toegenomen aandacht voor docentprofessionalisering, en is positief over de consequente manier waarop de opleiding de BKO-verplichting heeft doorgevoerd.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over voldoende gekwalificeerd personeel. Het docententeam heeft een passende mix van docenten met een academische achtergrond en een achtergrond in de

beroepspraktijk. Studenten waarderen hun docenten vanwege hun bereikbaarheid, expertise en affiniteit met de praktijk. De opleiding heeft voldoende aandacht voor docentprofessionalisering, en voert de verplichting tot professionalisering op een consequente manier door in de opleiding.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 6 voldoet.

Standaard 7. Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt aangeboden op het landgoed van Nyenrode in Breukelen. Deze campus biedt naast onderwijsruimtes onder andere studieplekken, een bibliotheek, een mediacentrum met toegang tot e-books en digitale wetenschappelijke artikelen, en maaltijd- en overnachtingsmogelijkheden voor studenten. De onderwijszalen zijn voorzien van audiovisuele apparatuur, waardoor faciliteiten zoals het opnemen van colleges geboden kunnen worden. Tijdens de visitatie heeft het panel een deel van de huisvesting en onderwijsvoorzieningen kunnen bekijken. Het concludeert dat de opleiding passende en voldoende voorzieningen heeft om het onderwijs te kunnen realiseren.

Overwegingen

De opleiding MFR heeft naar het oordeel van het panel passende en voldoende voorzieningen voor de realisatie van het programma.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 7 voldoet.

Standaard 8. Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De studiebegeleiding van de MFR is gericht op de situatie waarin de meeste studenten zich bevinden: zij zijn gemiddeld 30-35 jaar oud en volgen de deeltijdopleiding naast een drukke baan en hun gezinsleven. De begeleiding is individueel, persoonsgericht en ondersteunend. Het programmamanagement kan via een studentvolgsysteem zicht houden op de voortgang van studenten, en neemt contact op als studenten niet vorderen zoals verwacht. Door de kleinschaligheid van de opleiding wordt dit vaak ook vroeg opgemerkt. De opleiding biedt waar nodig extra hulp en ondersteuning aan, en kan een student bijvoorbeeld doorverwijzen naar een studiecoach of extra workshops en trainingen.

Extra begeleiding in het geval van functiebeperkingen biedt de opleiding op individuele basis, afhankelijk van de aard van de beperking. De begeleiding bestaat bijvoorbeeld uit extra maatregelen bij het inrichten van tentamens, zoals extra tijd of hulpmiddelen voor studenten met dyslexie of verminderd gezichtsvermogen.

Voor communicatie richting studenten gebruikt de opleiding de elektronische leeromgeving Canvas. Hierin vinden studenten mededelingen, lesmateriaal, vakbeschrijvingen en literatuur. Ook kunnen studenten via Canvas of via de online omgeving my.nyenrode.nl contact onderhouden met docenten, het programmamanagement en medestudenten.

Het panel concludeert op basis van de documentatie en gesprekken met opleidingsvertegenwoordigers en studenten dat de opleiding voldoende ondersteuning biedt aan studenten. Studenten kunnen gemakkelijk hulp vinden bij hun docenten of het opleidingsmanagement voor allerlei vragen en problemen. Ook zijn zij tevreden over de mogelijkheden die beschikbaar zijn in het geval van functiebeperkingen, en over de informatieverstrekking rondom de opleiding en de vakken. Tegelijkertijd merkte het panel dat niet alle studenten op de hoogte waren van de mogelijkheid tot ondersteuning van studiecoaches en de precieze vragen waarmee ze bij de studieadviseur terecht kunnen. Het panel is aan de ene kant te spreken over de laagdrempelige informele ondersteuning en begeleiding van studenten. Aan de andere kant wijst het op het risico hiervan, namelijk dat studenten die minder aan deze informele uitwisseling deelnemen niet genoeg zicht hebben op de bestaande begeleidingsstructuren. Het panel adviseert de opleiding daarom om meer aandacht te besteden aan informatievoorziening hierover, bijvoorbeeld in een informatiesessie bij de start van de opleiding.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding voldoende begeleiding biedt aan studenten, een passende informatievoorziening heeft ingericht en voldoende aandacht en ondersteuning heeft voor studenten met een functiebeperking. De opleiding kent door haar kleinschalige karakter een cultuur van laagdrempelige informele begeleiding. Het panel adviseert de opleiding om daarnaast meer aandacht te besteden aan informatievoorziening over formele begeleidingsstructuren, zodat alle studenten hun weg hier naartoe weten te vinden.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 8 voldoet.

Standaard 9. Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Bevindingen

De opleiding kent een feedback- en evaluatiecirkel die alle relevante aspecten binnen het onderwijsproces bestrijkt. Het programmamanagement is verantwoordelijk voor de opleiding en werkt voortdurend aan actualisering en bewaking van de kwaliteit van het onderwijs. Binnen het programmanagement heeft de academisch verantwoordelijke een sleutelpositie: deze monitort de kwaliteit en samenhang van de opleiding met de vakcoördinatoren, daarbij gebruikmakend van het advies van verschillende partijen binnen de opleiding. De opleidingscommissie geeft op vraag of eigen initiatief advies over de opleidingskwaliteit. Zij staat in dialoog met het programmamanagement met als doel de opleiding doorlopend te verbeteren. De Raad van Advies (zie standaard 1) adviseert over de kwaliteit van de opleiding vanuit het perspectief van het beroepenveld en het academisch veld. De examencommissie (zie standaard 10) monitort de kwaliteit van toetsing binnen de opleiding.

De opleiding kent een evaluatiesysteem op drie niveaus: dat van de afzonderlijke vakken, dat van het semester en dat van het volledige programma. Op elk van deze niveaus wordt periodiek geëvalueerd. Voor

de vakken gebeurt dit via een online evaluatie na afronding van het vak. Het vakcoördinatorenoverleg bespreekt gezamenlijk de resultaten van deze evaluaties, en spreekt op basis hiervan verbeterpunten af voor de betreffende vakken, of adviseert het opleidingsmanagement om verbeteringen aan de opleiding door te voeren. Ook bespreekt het opleidingsmanagement de vakevaluatie met de verantwoordelijke docent. De opleiding deelt de samenvatting van de evaluaties per vak met alle studenten en geeft daarbij aan wat er komend jaar aan het vak veranderd zal worden. Eens per semester vindt een evaluatie plaats van de opleiding, de interactie tussen vakken en de organisatie van de ondersteuning. Dit gebeurt in de vorm van een informele panelevaluatie: enkele studenten worden uitgenodigd voor een lunchbijeenkomst om het afgelopen semester door te nemen met de programmamanager. Na afstuderen vraagt de opleiding studenten een evaluatie van de opleiding als geheel in te vullen. Ook legt het programmamanagement twee keer per jaar verantwoording af aan het College van Bestuur van NBU over de gang van zaken in de opleiding en de bijdrage van de opleiding aan de strategische doelen van de instelling.

Het panel oordeelt positief over het systeem van kwaliteitszorg binnen de opleiding. De feedback- en evaluatiecyclus vindt het panel sterk neergezet met vakevaluaties, semesterevaluaties en curriculumbrede evaluaties die elkaar versterken en gebruik maken van input van externe en interne stakeholders van de opleiding. Het panel waardeert ook dat de opleiding niet alleen van formele evaluatiemomenten gebruik maakt, maar ook op meer informele wijze evalueert, zoals via studentlunches, een whatsapp-kanaal, het verzamelen van input van studenten over de opleiding, en expliciet deelt wat er aan de vakken veranderd wordt op basis van feedback. Daarnaast heeft het panel vastgesteld (zie eerder in het rapport) dat de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel een belangrijke rol hebben gespeeld in het verbeteren van de kwaliteit van de opleiding.

De opleidingscommissie is ingericht specifiek voor de MFR, en bestaat uit drie studenten en drie docenten van de opleiding die tweemaal per jaar bij elkaar komen. Zij verzamelen input van studenten en docenten en suggereren op basis hiervan verbeteringen aan het opleidingsmanagement. Het panel is op basis van het gesprek met de opleidingscommissie positief over haar functioneren, maar concludeert ook dat de commissie haar rol op dit moment vrij beperkt invult. Zo is de taak van de opleidingscommissie in vakevaluaties informeel grotendeels overgenomen door het vakcoördinatorenoverleg. Dit is deels te wijten aan onvoorziene omstandigheden, waardoor de opleidingscommissie het afgelopen jaar bijna geheel van samenstelling is veranderd. Tegelijk denkt het panel dat de commissie ook op organisatorisch niveau versterkt zou kunnen worden. Het adviseert de opleiding daarom de opleidingscommissie steviger te positioneren. Dit kan bijvoorbeeld door deze opnieuw een grotere rol in de vakevaluaties te geven, en deze vaker dan twee keer per jaar bij elkaar te laten komen, zodat zij feedback vanuit studenten en docenten op een regelmatigere basis kan adresseren. Hierdoor hebben leden ook meer tijd om zich in hun rol in te werken, met name student-leden die voor relatief korte tijd aan de commissie deelnemen.

Overwegingen

De opleiding MFR heeft een sterk systeem van kwaliteitszorg dat voorziet in evaluatie op drie niveaus (vakken, semester en opleiding), en daarbij via formele en informele kanalen feedback van interne en externe stakeholders van de opleiding meeneemt. De opleidingscommissie functioneert goed, maar heeft een vrij beperkte rol in vergelijking met andere opleidingen. Het panel adviseert deze commissie sterker te positioneren, bijvoorbeeld door de vergaderfrequentie te verhogen en de commissie een grotere rol in de vakevaluaties te geven.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 9 voldoet.

Standaard 10. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De opleiding Fiscaal Recht valt onder het toetsbeleid van NBU. Dat voorziet in regels en richtlijnen rond het opstellen, afnemen en beoordelen van toetsing. Voorbeelden van regels zijn het vierogenprincipe, waarbij een tweede docent uit het betrokken vakgebied een toets controleert, het gebruik van toetsmatrijzen bij tentamens (zoals geadviseerd door het vorige visitatiepanel) het inschakelen van een tweede beoordelaar bij iedere toets met een score tussen de 5,1 en 5,6 en de inzet van twee beoordelaars bij ieder mondeling tentamen. De toetsvormen binnen de MFR bestaan hoofdzakelijk uit schriftelijke tentamens, individuele en groepsgewijze papers en rapporten van groepsprojecten. Deze laatste worden vaak gecombineerd met een presentatie of verdediging om het individueel bereiken van de beoogde leerresultaten van studenten te borgen.

De Examencommissie Accountancy, Controlling & Tax ziet toe op de toetsing in de MFR. De commissie bestaat uit zes leden, waarvan één hoogleraar uit de MFR, en een extern lid. NBU telt twee examencommissies. De voorzitters van beide examencommissies vormen de Centrale Examencommissie, die het universiteitsbrede beleid bespreekt. De twee examencommissies delen een toetscommissie, die onder mandaat van de examencommissies via steekproeven toezicht houdt op toetskwaliteit, workshops inzake toetsing voor docenten organiseert en advies geeft over de toetskwaliteit.

In de afgelopen jaren is de MFR een traject gestart om de toetsing en de kwaliteitsborging daarvan in de opleiding te analyseren en te verbeteren. Hierin is onder andere aandacht besteed aan de verbinding van leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsvorm en de opbouw van de leerlijn academische vaardigheden van de premaster tot de scriptie. Als onderdeel hiervan heeft de toetscommissie een systeem van peer review opgezet voor het monitoren van de kwaliteit van toetsing in de vakken en de scriptie. In de peer reviews van vakken analyseren examinatoren van de opleiding periodiek (eens per drie jaar) de toetsing van ieder vak. Voor de monitoring van de scriptiekwaliteit organiseert de toetscommissie kalibreesessies, waarbij docenten gezamenlijk de beoordeling van een aantal scripties bespreken. Daarnaast laat de opleiding met enige regelmaat een externe review op de scripties uitvoeren door een hoogleraar van een andere universiteit. Dit is voor de laatste keer gebeurd in 2022.

Het panel heeft het systeem van toetsing van de opleiding en de kwaliteitsborging hiervan bestudeerd, en concludeert dat dit goed is ingericht. De toetsvormen zijn gevarieerd en passen bij de beoogde leerresultaten van de opleiding. Het toetsbeleid biedt voldoende maatregelen die bijdragen aan een valide, betrouwbare en transparante toetsing. Het panel is in dat kader positief over de inspanning die de opleiding de afgelopen jaren heeft verricht om de kwaliteitsborging rondom toetsing te verbeteren. De bijeenkomsten met docenten om peer review en kalibratie uit te voeren rond toetsen en scripties vindt het panel een passend middel om zowel de kwaliteit en consistentie van toetsing te bevorderen, als om de docenten verder te professionaliseren op het gebied van toetsing. Op basis van het gesprek met de examencommissie concludeert het panel dat deze commissie zijn taken adequaat vervult, en dat zij - via de toetscommissie en de externe scriptiereview - voldoende zicht houdt op de kwaliteit van toetsing binnen de opleiding.

Beoordeling masterscriptie

Scripties worden door de scriptiebegeleider en een tweede lezer onafhankelijk van elkaar beoordeeld aan de hand van een feedbackformulier. Hierop staan checkboxes voor de minimale criteria waaraan de scriptie moet voldoen. Die betreffen de compleetheid van de scriptie, correct taalgebruik en plagiaatcheck. Daarnaast bevat het formulier open velden voor feedback over de relevantie van het onderwerp, de gekozen onderzoeksmethode, het bronnenonderzoek, de analyse, de conclusies, en de vormgeving en stijl. De scriptiebegeleider en tweede lezer geven eerst afzonderlijk van elkaar een cijfer op een eigen beoordelingsformulier. Daarna bepalen de twee beoordelaars in overleg het uiteindelijke cijfer, dat op een gezamenlijk beoordelingsformulier wordt gezet. Hierna volgt de verdediging van de scriptie door de student. De beoordelaars kunnen besluiten op basis van de verdediging het eindcijfer met een half punt verhogen of verlagen.

Het panel is positief over het zorgvuldige scriptieproces en de duidelijk afgebakende rol van de twee beoordelaars hierin. Het meenemen van de mondelinge scriptieverdediging in het eindresultaat vindt het panel een mooie toevoeging waarin studenten hun mondelinge vaardigheden kunnen tonen. De praktijk om op het beoordelingsformulier te reflecteren op de resultaten van de plagiaatcheck is volgens het panel een goede zaak die begeleiders ertoe aanzet dit kritisch te bekijken. Het panel heeft als onderdeel van de voorbereiding de beoordeling van 15 masterscripties bekeken. Het is positief over het goede en inzichtelijke beoordelingsformulier dat docenten door gebruik van verschillende categorieën helpt om een evenwichtige beoordeling van de scriptie te geven. De becijfering was volgens het panel passend: cijfers die de begeleiders aan studenten gaven kwamen over het algemeen overeen met de eigen inschatting van het panel. Het viel het panel op dat het formulier niet door alle docenten consistent gebruikt werd, waarbij met name de toelichting op de gegeven scores een grote variatie in omvang en diepgang liet zien. Het panel geeft de opleiding als suggestie mee om begeleiders richtlijnen mee te geven over de verwachte omvang en aard van hun narratieve toelichting op het beoordelingsformulier.

Overwegingen

Het systeem van toetsing van de opleiding is volgens het panel goed ingericht, met gevarieerde toetsvormen en een toetsbeleid dat bijdraagt aan een valide, betrouwbare en transparante toetsing. De examencommissie vervult haar taken adequaat, en houdt zicht op de kwaliteit van toetsing via onder andere door de toetscommissie georganiseerde peer reviews en kalibratiesessies. Het panel is positief over het zorgvuldig ingerichte scriptiebeoordelingsproces en het inzichtelijke beoordelingsformulier dat beoordelaars helpt een passend oordeel op de scriptie te geven. Het panel adviseert gezien de variatie in omvang van de narratieve feedback op de beoordelingsformulieren om beoordelaars richtlijnen mee te geven over de omvang van de geschreven feedback, zodat de oordelen in alle gevallen even uitgebreid onderbouwd worden.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 10 voldoet.

Standaard 11. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Eindniveau afgestudeerden

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel de scripties van 15 afgestudeerden bestudeerd. Het concludeert dat alle eindwerken van adequaat niveau zijn. De eindwerken laten een duidelijke wetenschappelijke analyse zien die expliciet is opgehangen aan de geformuleerde onderzoeksvragen, en de studenten hanteren een passende schrijfstijl. Volgens het panel was duidelijk te zien dat de studenten getraind zijn op het academische aspect van de scriptie. Hiermee laat de opleiding zien de aanbeveling van het vorige panel om de academische vaardigheden in de opleiding te versterken ter harte te hebben genomen. Het viel het panel op dat scripties soms een behoorlijke omvang kunnen hebben. Bij navraag bij de opleiding bleek dat er een maximaal aantal pagina's is, maar dat hier niet streng op wordt toegezien. Het panel adviseert dit strakker te monitoren om studenten te helpen niet te veel tijd aan het schrijven te besteden (zie standaard 4).

Functioneren alumni

De opleiding verzamelt via een evaluatieformulier feedback van net afgestudeerden om een beeld te vormen van de mate waarin de opleiding aansluit bij de praktijk. In het afgelopen collegejaar 2022-2023 gaf het overgrote deel van de afstudeerders aan tevreden tot zeer tevreden met de opleiding te zijn. Ze gaven daarbij aan een goede aansluiting te ervaren tussen de inhoud van de opleiding en de toepassing in de praktijk. De meeste studenten blijven werken bij de organisatie waarin zij ook al gedurende hun opleiding werkten, en komen na hun opleiding vaak in aanmerking voor promotie naar een hogere positie als fiscaal jurist of aanverwante functies. De alumni die het panel tijdens de visitatie sprak bevestigden dit beeld. Het panel concludeert dat de MFR goed aansluit bij de werkpraktijk van studenten, en hen in staat stelt na hun opleiding op voldoende niveau als fiscaal jurist te functioneren.

Overwegingen

De eindwerken laten volgens het panel zien dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten van de opleiding realiseren. De aandacht voor academische vaardigheden in de opleiding was in de eindwerken duidelijk zichtbaar. Afgestudeerden zijn in staat op voldoende niveau te functioneren als fiscaal jurist, en komen regelmatig in aanmerking voor een hogere positie op basis van hun opleiding.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 11 voldoet.

Eindoordeel

Het oordeel van het panel over de masteropleiding Fiscaal Recht is positief.

Ontwikkelpunten

1. Evalueer of de huidige tijdsreservering voor ethiek en leiderschap in het curriculum passend is, of dat uitbreiding nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een leerlijn die meerdere vakken omvat.
2. Intensiveer en uniformeer de scriptiebegeleiding. Ontwikkel een standaard werkwijze voor scriptiebegeleiding om de voortgang te bewaken en studenten een vergelijkbare begeleiding te bieden.
3. Besteed meer aandacht aan informatievoorziening over formele begeleidingsstructuren, zodat alle studenten hun weg hier naartoe weten te vinden.
4. Positioneer de opleidingscommissie sterker, bijvoorbeeld door de vergaderfrequentie te verhogen en de commissie een grotere rol in vakevaluaties te geven.
5. Geef scriptiebeoordelaars richtlijnen mee over de omvang van de narratieve feedback op de beoordelingsformulieren, zodat de oordelen in alle gevallen substantieel onderbouwd worden.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

De MFR is zodanig ingericht dat een afgestudeerde student:

1. aantoonst gedegen actuele kennis en inzicht in het fiscale recht te bezitten die relevant zijn voor ondernemingen en degenen die hierin werkzaam zijn en/of hieraan verbonden zijn.
2. aantoonst kennis en inzicht te bezitten hoe een onderneming, diens adviseur of de inspecteur zekerheid kan krijgen over de fiscale positie en risico's van die onderneming en degenen die hierin werkzaam zijn en/of hieraan verbonden zijn.
3. kennis en inzicht demonstreert te bezitten in het formeel belastingrecht om een fiscale procedure te kunnen voeren.
4. complexe fiscaal-juridische vraagstukken kan analyseren, daarbij hoofd- en bijzaken kan onderscheiden, en daarvoor op creatieve wijze oplossingen binnen het fiscaal-juridische kader kan bedenken.
5. een fiscaal-juridische probleemstelling of een tax assurance-opdracht kan formuleren en een geschikte onderzoeksopzet kan kiezen met inachtneming van relevante academische theorieën.
6. op basis van methodologische kennis een fundamenteel fiscaal-juridisch onderzoek zelfstandig tot een goed einde kan brengen en daarmee een originele bijdrage kan leveren aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën.
7. in staat is een gefundeerd en afgewogen oordeel te vormen in complexe situaties rekening houdend met tegenstrijdige belangen.
8. zijn/haar fiscaal-juridische analyses op heldere wijze kan overbrengen aan specialisten en niet-specialisten, zowel mondeling als schriftelijk.
9. in staat is om zelfstandig te studeren; niet alleen voor het succesvol (kunnen) afronden van de masteropleiding fiscaal recht, maar ook met het oog op een toekomstige voortgezette professionele ontwikkeling op academisch niveau.
10. in staat is te reflecteren op (ethische) dilemma's in de eigen of fiscale praktijk, waarbij de student rekening houdt met zijn/haar eigen belang, het belang van de organisatie waar hij/zij werkzaam is en het maatschappelijk belang, zowel op de korte als de lange termijn.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

Curriculum per studiejaar 2023-2024

Semester 1	Semester 2	Semester 3	Semester 4	Semester 5
Niet-Winst (4 ECTS)	(IB) Winst & Tax Accounting (7 ECTS)	Vennootschaps-belasting (7 ECTS)	Internationaal- & Europees Belastingrecht (7 ECTS)	Masterscriptie (13 ECTS)
Loonheffingen (3 ECTS)	Tax Theory & Ethiek (5 ECTS)	Tax Assurance (4 ECTS)	Formeel Belastingrecht (7 ECTS)	
Indirecte Belastingen (7 ECTS)	Juridische Methodologie 1 (2 ECTS)	Fiscaal Leiderschap (2 ECTS)	Juridische Methodologie 2 (2 ECTS)	
Totaal 14 ECTS	Totaal 14 ECTS	Totaal 13 ECTS	Totaal 16 ECTS	Totaal 13 ECTS

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Dag 1: 30 januari 2024

14.00	14.15	Ontvangst en welkom
14.15	15.45	Vooroverleg panel (intern) & open spreekuur
15.45	16.30	Gesprek met opleidingsmanagement
16.30	17.30	Rondleiding

Dag 2: 31 januari 2024

08.45	09.00	Aankomst panel
09.00	09.45	Gesprek met studenten en alumni
09.45	10.30	Gesprek met docenten
10.30	11.00	Pauze
11.00	11.45	Gesprek met opleidingscommissie
11.45	12.30	Gesprek met examencommissie
12.30	13.30	Lunch
13.30	14.00	Vorbereiding eindgesprek (panel intern)
14.00	14.30	Eindgesprek opleidingsmanagement
14.30	15.15	Ontwikkelgesprek
15.15	16.30	Opstellen bevindingen (panel intern)
16.30	17.00	Mondelinge rapportage

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken van de opleiding bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion. Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

- Organigram
- Aanbevelingen vorige visitatie
- Rapport vorige visitatie
- Overzicht Raad van Advies en vakcoördinatoren
- Eindkwalificatie in relatie tot Dublin descriptoren
- Onderzoeksprogramma
- Curriculum tot en met studiejaar 2022-2023
- Premaster programma
- Overzicht docenten
- Leidraad voor vakcoördinatoren
- Toetsbeleid
- Scriptiebeoordelingsformulieren
- Studiegids MFR 2023-2024
- OER MFR 2023-2024
- MFR-brochure
- Algemeen statuut
- Algemene voorwaarden onderwijs
- Nyenrode code of conduct
- Faculty Management Charter
- BKO Handboek
- Klachtenregeling wetenschappelijk integriteit
- OR reglement
- AI principles